

the World Airport Awards competition, are considered. Conclusions are drawn regarding the primary tasks in the design of such complex objects. Proposals for the development of the functional planning structure and organization of the internal space of air terminals have been determined. The analysis of this topic is of considerable interest, since life offers new non-standard solutions.

Keywords: airport, passenger terminal, architectural design, interior space, visual systems, aerotropolis, high-tech equipment.

УДК 72.01

doi: 10.31650/2786-7749-2023-1-33-42

ФОРМУВАННЯ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

¹І. В. Ладигіна,

irina.lad.irina2017@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8370-5783

²А. О. Руденко,

alinarudenko75@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5416-7306

¹Одеська державна академія будівництва та архітектури, Україна²Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова, Україна

Анотація. В результаті дослідження понять виявлено правомірність визначення відкритих громадських просторів в структурі міста, як деякої підсистеми, що включає архітектурно-містобудівні, дизайнерські, інженерно-транспортні елементи, соціально орієнтована і спрямована на створення комфортного, доступного, естетично привабливого і екологічно безпечного середовища.

Встановлено, що відкриті громадські простори, сьогодні отримують друге дихання – стають своєрідними центрами тяжіння, комунікаціями, поєднуючи естетику, функціональну насиченість та відповідають соціальним потребам суспільства.

Закордоном вже існує певний досвід створення нових або відновлення існуючих відкритих громадських просторів з метою подолання депресивних процесів в міському середовищі як спадщини індустріального періоду. В Україні, в свою чергу, де перші прояви зміни технологічних епох на початку 1990 років співпали зі становленням незалежності та переходом до ринкових відносин, деградація міських територій відчувалася досить гостро.

В таких умовах виникає потреба запобігання подальшому поглибленню деструктивних тенденцій розвитку міського середовища. В нашій державі, де міські території отримали ще й руйнування в результаті військових дій, їх відновлення стає досить актуальним і стимулює пошуки нових підходів до вирішення цієї проблеми.

В таких умовах, подальше формування відкритих міських просторів розглядається як можливість створення підсистеми первинних елементів тяжіння – відкритих громадських просторів – багатофункціональних, з розвинутою транспортно-пішохідною інфраструктурою, естетично привабливих, екологічно безпечних, спроможних забезпечити активізацію соціо-культурного життя містян.

Ключові слова: сучасний глобальний етап урбанізації, міська система, міське середовище, відкриті громадські простори, елементи ландшафтного дизайну.

Актуальність дослідження. Простір – це фундаментальна властивість буття, яка фіксує форму та довжину його існування. Поняття «простір» концептуалізує основну умову існування світу – наявність місця, в якому існують (співіснують) «речі» (об'єкти, предмети) та явища.

Простір – одна з базових категорій філософського та наукового знання, що також використовується у повсякденному житті. Вона співвідносна з часом, у якому фіксується процес руху, зміни та розвитку світу з минулого, через сьогодення, у майбутнє. Категоріями «простір» та «час» позначаються форми буття речей і явищ, які відображають, з одного боку, їхню подію, співіснування (у просторі), з іншого — процеси розвитку та зміни їх одне одним (у часі), тривалість їх існування.

У повсякденній свідомості під простором мається на увазі тривимірний фізичний простір об'єктивно спостережуваного світу.

Найчастіше він інтуїтивно розуміється як певне місце поданих у ньому подій та дій, що універсально вміщає фізичні об'єкти та пов'язані з ними явища; іноді — як специфічне місце, що значною мірою визначає сутність подій, що відбуваються в ньому. При цьому, поняття часто застосовується у повсякденній мові метафорично [1].

Щодо міста прийнято виділяти поняття «громадський відкритий простір» та «відкритий міський простір». «Громадський простір» вперше виникає в роботах американського філософа Х. Арндта і визначається як середовище для розвитку людини та суспільства; місце, де кожна особа має можливість виразити свою відмінність від інших [2]. Такий простір розглядається в контексті соціальних, політичних відносин і між особистих контактів, що створюються за допомогою різних громадських процесів і визначає рівень культурного розвитку суспільства.

В свою чергу, «відкритий міський простір» часто визначають як «зелене місце», вільне від платні за доступ і взаємодію, не обмежене контролем комерційних або державних сил. У виняткових випадках цей простір призначений для певних цілей, з урахуванням поведінкових норм та контролю за тими, кому дозволено входити. Його можна позначити як невід'ємну частину території міського середовища, що сприяє формуванню територіальних спільнот та ретрансляції їх цінностей [3].

У дослідницьких доповідях на конференції Хабітат III, Конференції ООН з питань житла і сталого міського розвитку, що відбулася у Кіто, столиці Еквадору у жовтні 2016 року в рамках підсумкового документу «New Urban Agenda» [4], визначено, що громадський простір – включає всі місця, що є громадською власністю або місця громадського користування, відкриті та доступні для користування для всіх на безкоштовній основі і не передбачають отримання прибутку. Такими місцями, зокрема, є вулиці, відкриті простори та громадські об'єкти.

Міські загальні ресурси сьогодні включають і громадські простори так необхідні для функціонування суспільства.

В таких умовах, формування місць (place-making) – це сумісний процес формування громадського простору для максимізації загальних цінностей. Крім забезпечення покращеного міського дизайну, формування місць сприяє їх ефективному використанню, ставиться з особливою увагою до фізичних, культурних та соціальних характеристик, властивих даному місцю.

Важливості набирає доступність для пішоходів як ступінь, в якому побудоване середовище зручне для пішоходів, що пересуваються цією територією. Чинники, які впливають на доступність для пішоходів, включають, але не обмежуються такими як: зв'язок між вулицями, змішане землекористування; щільність житлових будівель; наявність дерев та рослинності; частота та різноманітність будівель, входів та інших артефактів на вуличних фасадах [5].

Тож, здається правомірним говорити про відкриті громадські простори в структурі міста, в формуванні яких можуть превалювати антропогенні або природні фактори, як деяку підсистему, що включає архітектурно-містобудівні, дизайнерські, інженерно-транспортні елементи, соціально орієнтована і спрямована на створення комфортного, доступного, естетично привабливого і екологічно безпечного середовища.

Сьогодні відкриті громадські простори, що завжди відігравали важливу системоутворюючу роль в структурі міста, наповнюючись елементами містобудування, архітектури, ландшафтного дизайну, інженерних систем і новітніх технологій, отримують друге дихання – стають своєрідними центрами тяжіння, комунікаціями, поєднуючи естетику, функціональну насиченість та відповідають соціальним потребам суспільства.

В провідних державах Європи, США та Австралії вже існує певний досвід створення нових або відновлення існуючих відкритих громадських просторів з метою подолання депресивних процесів в міському середовищі як спадщини індустріального періоду, що відрховується ще з середини XX століття.

Постановка проблеми. В Україні, де перші прояви зміни технологічних епох на початку 1990 років збіглися зі становленням незалежності та переходом до ринкових відносин, деградація міських територій відчувалася досить гостро.

Розвиток процесу урбанізації, викликав кардинальні зміни, а згодом і кризові явища в усіх сферах життєдіяльності міських поселень від господарського комплексу до соціальних стандартів життя, що спостерігалися на фоні виникнення агломераційних процесів з подальшим формуванням індустріальних агломерацій і наагломераційних утворень.

Найбільш яскраво проблемна ситуація проявилася в характері міського середовища, що виступає певним показником усіх негативних процесів, що відбуваються. Спостерігається деградація міського середовища (англ. urban decay), що супроводжується відтоком населення, банкрутством провідних підприємств, деіндустріалізацією, високим рівнем безробіття, зростанням злочинності, в структурному відношенні – занепадом інфраструктури, руйнуванням будівель і споруд, знищенням озеленення і благоустрою, занедбаністю відкритих громадських просторів або їх забудовою.

Різноманітна у своїх проявах деградація сучасного міського середовища означає зміну якості соціальних зв'язків і відносин, що складаються в ній, дисфункцію інститутів, що формують і підтримують міський спосіб життя, ерозію культурно-символічного простору комунікацій і пов'язаних з ним традицій і звичок повсякденності. Саме ці соціальні процеси лежать в основі відчутних кількісних проявів зміни чисельності населення, його відтоку в перспективні міста, що розвиваються.

Негативні зміни у соціальному середовищі викликають деградацію просторово-архітектурного середовища міст, занепад інфраструктури, інтелектуального та культурного життя. Деякі фахівці вважають, що виникає деурбанізація як процес соціальної деградації міського середовища [6]

При цьому, під міським середовищем розуміється детермінований простір – час, в якому відбувається життєдіяльність людини. Йому притаманна певна структура, що складається з об'єктивних (територіальних, організаційних, інформаційних, соціально-групових та інших) й суб'єктивних (особистісних значень і смислів, установок, мотивів, інтенцій і таке інше) елементів – усіх життєвих стратегій та біографій, що створюють континуум співіснування, взаємодії, комунікації [7].

В таких умовах, виникає потреба запобігання подальшому поглибленню деструктивних тенденцій розвитку міського середовища. В нашій державі, де міські території отримали руйнування в результаті військових дій, їх відновлення стає досить актуальним і стимулює пошуки нових підходів до вирішення цієї проблеми.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Важливо, що в умовах становлення постіндустріальних міст архітектурно-містобудівна практика фактично пориває з функціональним плануванням. Тож, заслуговують уваги дослідження, присвячені іншим подходам до перспективного формування людських поселень.

Так, Ю. Плохов пише про «Акупунктурну практику», в якій виділяє два ключові підходи: перший, що орієнтований на міське планування, другий – віддає перевагу міському управлінню. Так, в Барселоні пріоритетним виявляється саме міське планування. До такого роду програм відноситься проєкт «нових центральних зон», що передбачає чітку

географічну прив'язку та спрямований на локальні удосконалення. У Куритбі, навпаки, робиться акцент на міське управління. Переслідуючи мету підвищення якості життя містян за допомогою реалізації безлічі проєктів малого та середнього масштабу, досягається перетворення міського середовища та міста в цілому [8].

У свою чергу А. М. Ілляш пропонує використання багатофункціональних комплексів в умовах становлення постіндустріального суспільства в Україні та переносу акцентів з промислового виробництва на третинний та четвертинний сектори економіки, що обумовлює зміни функціонально-планувальної та соціально-економічної організації найкрупніших міст, у ролі об'єктів управління міським розвитком. При цьому, розглядається формування багатофункціональних комплексів як складний та тривалий процес, що поділяється у часі на два основних етапи – утворення багатофункціональних комплексів компенсаційного типу в структурних елементах Великого міста та утворення підсистеми відносно сталих елементів – аттракторів, в ролі яких можуть використовуватися багатофункціональні комплекси, що вже виконали свої компенсаційні завдання. Системний підхід дозволив авторці розробити та науково обґрунтувати принципи та засоби формування багатофункціональних комплексів у структурних елементах Великого міста [9].

Тож, в таких умовах подальше розгортання основних положень системного підходу при дослідженні міських утворень залишається досить перспективним, а напрацьовані матеріали створюють, зі свого боку, базу для подальших досліджень.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей формування підсистеми відкритих громадських просторів, що зумовлюють подолання деурбанізації міського середовища в різних структурних умовах функціонально-планувальної організації міської системи.

Для досягнення мети вирішуються **задачі дослідження**, що передбачають збір та аналіз літературних, наукових та проєктних джерел стосовно означеної теми, та спираються на розуміння відкритих громадських просторів як важливих елементів архітектурно-ландшафтної організації міського середовища та загальної міської системи, що формуються об'єктами ландшафтного дизайну і можуть впливати на покращення, гуманізацію міського оточення.

Виклад основного матеріалу. Тож, одним із шляхів подолання деурбанізації міського середовища може бути створення підсистеми первинних елементів тяжіння – відкритих громадських просторів – багатофункціональних, з розвинутою транспортно-пішохідною інфраструктурою, естетично привабливих, екологічно безпечних, спроможних забезпечити активізацію соціо-культурного життя містян.

В процесі формування подібної підсистеми розглядаються можливості погодження експлуатації природних ресурсів, напрямку інвестицій, орієнтації науково-технічного прогресу, новітніх технологій, розвитку особистості, інституційних змін з метою укріплення сьогодишнього і майбутнього потенціалу суспільства для задоволення людських потреб і прагнень – забезпечення високої якості життя.

З іншого боку, відновлення міського середовища пов'язується з розумінням міста як складної ієрархічно організованої відкритої системи, здатної до самоорганізації [10], у якій поряд з головними підсистемами, що зумовлюють її розвиток – населенням, економічним базисом та сферою життєдіяльності [11], багато другорядних починають відігравати дуже важливу роль в формуванні поселення. Серед них архітектурно-ландшафтна організація міського середовища, що безпосередньо пов'язана з функціонально-планувальною структурою міста, одним з найбільш сталих його елементів в просторі і часі, а точніше, зі збереженням, відновленням або створенням нових відкритих громадських просторів в її складі.

Системний підхід дозволяє розглянути відкриті громадські простори як підсистеми «простір» певного ієрархічного рівня, елементи зовнішнього середовища, в ролі якого виступає планувальна структури міста – підсистема більш високого ієрархічного рівня,

будучи для них джерелом речовини, енергії та інформації. Тобто, таке середовище формується як деяка надсистема, до якої входять відкриті громадські простори. При цьому, взаємовідносини між ними будуються на основі структурно-організаційних відносин надсистеми, і мають протиріччя, що обумовлені, в першу чергу, ієрархічним рівнем громадського простору, тобто особливостями його розташування в структурних елементах міста (в історичному центрі, на прилеглих до нього територіях, в зоні екстенсивно освоєних в індустріальний період сельбищних районах, в приміській зоні). Структурно-планувальна організація міста прагне привести відкритий простір в організаційну і функціональну відповідність своїм вимогам, а простір, в свою чергу, бажає збільшити число ступенів своєї свободи (рис. 1).

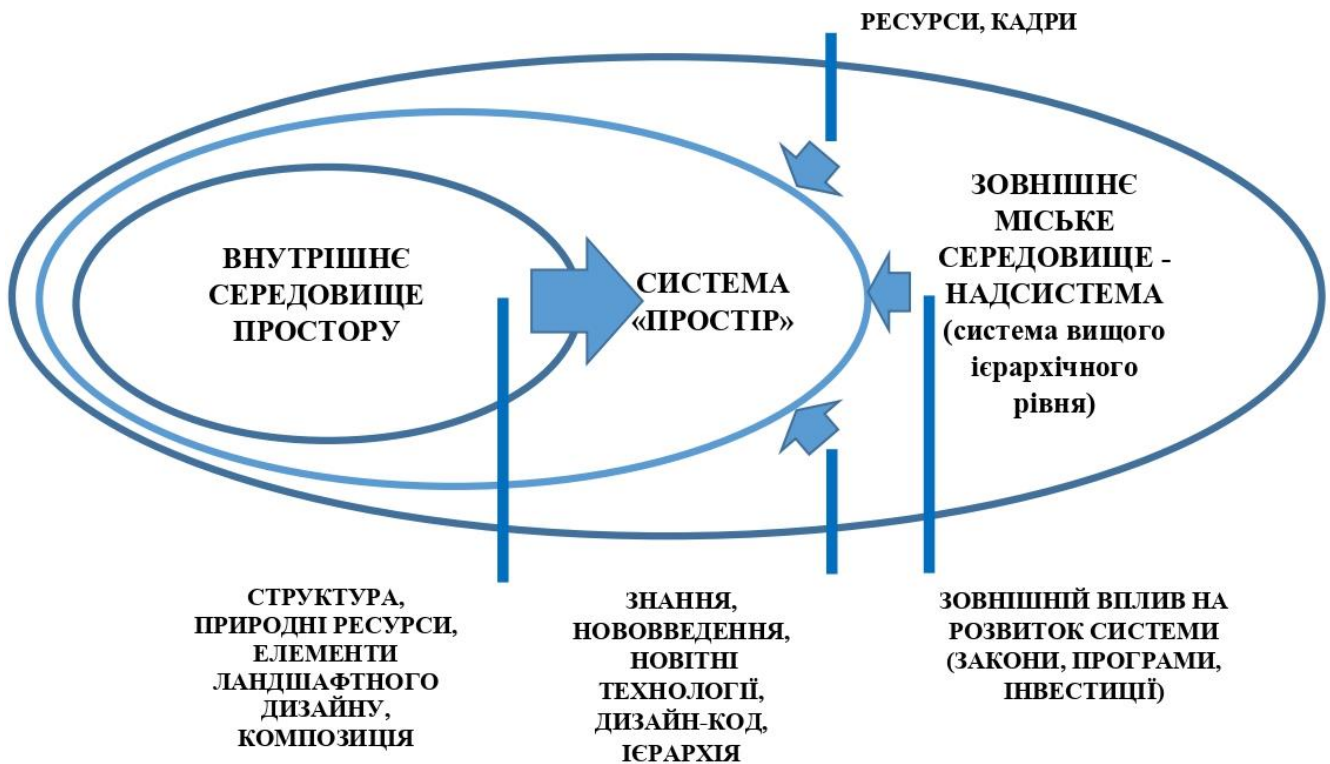

Рис. 1. Відкритий громадський простір як система

Таким чином, середовище системи «простір» являє собою деяку єдність неупорядкованих процесів, організованих факторів і систем, а також включень даної системи в надсистему[8].

Оскільки середовище всюдисуще, воно знаходиться не тільки за межами відкритого громадського простору, але і всередині його. Якщо зовнішнє середовище виступає як середовище існування відкритого громадського простору в контексті єдиної структурно-планувальної організації міста, то внутрішнє середовище простору – як середовище проживання. По суті – внутрішнє середовище громадського простору виступає його організмом. Зовнішнє і внутрішнє середовище знаходяться у взаємній залежності і взаємній обумовленості.

Внутрішнє середовище відкритого громадського простору охоплює всі його елементи, що можуть бути представлені об'єктами ландшафтного дизайну – озелененням, малими архітектурними формами, природними ресурсами, існуючою функціонально-планувальною структурою і композицією. Воно входить в його систему, зумовлює її побудову, й включає в себе дві складові. В якості першої виступають елементи, відношення, зв'язки, що

впливають на систему та її підсистеми. Другої – внутрішнє середовище елементів, що зумовлює їх поведінку.

Середовище завжди відзначається різним характером впливу на систему – воно може бути нейтральним, пасивним або активним, агресивним, сприятливим чи ні. Сама система може розглядатися як сукупність середовищ. По ролі середовища в життєдіяльності системи виділяються системи, що опираються на внутрішні джерела розвитку, або – на зовнішні [8].

В нашому випадку перший підхід набирає особливого значення, оскільки зовнішня надсистема сама, здебільшого, знаходиться у депресивному стані і її вплив на створення відкритих громадських просторів знижується. Тож, коли мова йде про формування єдиної підсистеми відкритих громадських просторів в структурі міста в умовах забезпечення сталого розвитку, пропонується вектор взаємодії між середовищем і системою, спрямований від середовища до системи.

Виходячи з усього сказаного вище, пропонуються основні напрямки формування відкритих громадських просторів міста як єдиної системи, що відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів.

До зовнішніх факторів віднесені: соціальна зумовленість появи нового або відновлення існуючого громадського простору – запит з боку місцевого населення щодо можливостей реалізації потреб у місцях відпочинку, спілкування, культурного проведення дозвілля тощо; правова забезпеченість – наявність дозвільних документів і проєктної документації; ієрархічний рівень відкритого громадського простору в міському середовищі – місце розташування від історичного ядра міста до приміської зони; урахування історико-культурного потенціалу та дизайн-коду навколишнього середовища [12], що особливо важливо для найкрупніших міст, в яких окремі структурні елементи відрізняються великою неоднорідністю; можливості реалізації в натурі прийнятих рішень – наявність відповідних кадрів, сучасних матеріалів і технологій.

Внутрішні фактори досить умовно можна поділити на структурно-композиційні, що являються внутрішніми, певним чином випробовують тиск ззовні, особливо коли йдеться про автентичне навколишнє середовище; функціональні, що характеризуються широким спектром пропонованих послуг, естетичні – природні і штучні, що представлені об'єктами ландшафтного дизайну й виступають основними системо формуючими елементами відкритого громадського простору, а також екологічні, які забезпечують комфорт і безпеку [13].

Тож, основні напрямки формування системи відкритих громадських просторів передбачають:

- досягнення збалансованого розвитку системи відкритих громадських просторів і міського середовища;
- вдосконалення структурно-планувальної організації міста шляхом формування нових відкритих просторів та відновлення деградованих;
- використання історико-культурного потенціалу та дизайн-коду міста як системо утворюючих елементів відкритих громадських просторів;
- забезпечення багатофункціональності, ексклюзивності об'єктів ландшафтного дизайну та інноваційності новітніх елементів відкритих громадських просторів;
- досягнення комфорту [14], екологічної безпеки і соціальної привабливості (рис. 2).

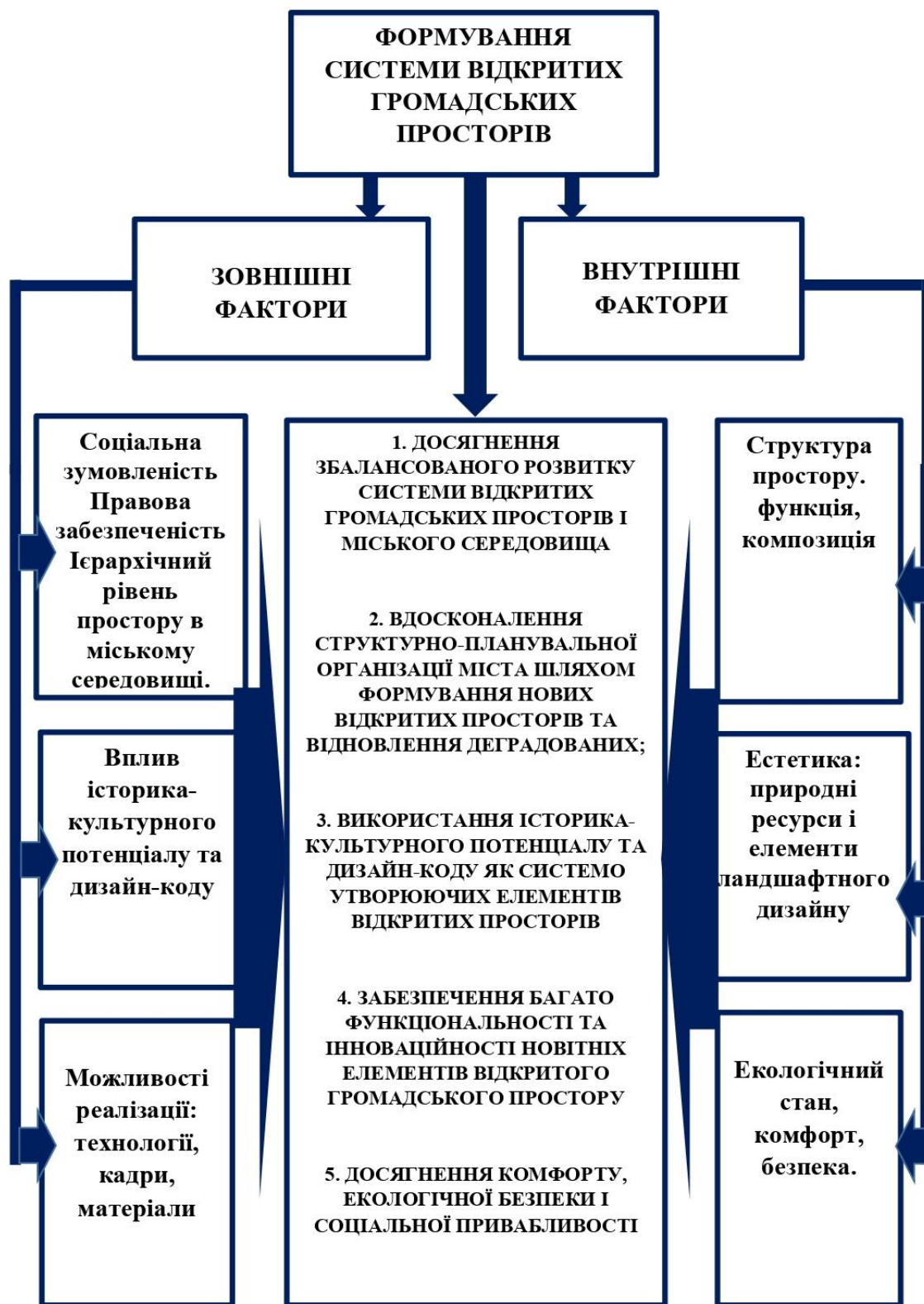

Рис. 2. Формування системи відкритих громадських просторів

Висновки. Відкритий громадський простір в структурі міста, в формуванні якого можуть превалювати антропогенні або природні фактори, визначається як деяка підсистема, що включає архітектурно-містобудівні, дизайнерські, інженерно-транспортні елементи, соціально орієнтовані і спрямовані на створення комфортного, доступного, естетично привабливого і екологічно безпечного середовища.

Функціонально-планувальна організація міста включає в свою структуру відкриті громадські простори, що розташовані на різних ієрархічних рівнях міської системи від історичного ядра до приміської зони.

Подальше формування відкритих міських просторів розглядається як можливість подолання деурбанізації міського середовища шляхом створення підсистеми первинних елементів тяжіння – відкритих громадських просторів – багатофункціональних, з розвинутою транспортно-пішохідною інфраструктурою, естетично привабливих, екологічно безпечних, спроможних забезпечити активізацію соціо-культурного життя городян.

Формування системи відкритих громадських просторів відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. У якості зовнішніх факторів виступають соціальна зумовленість, правова забезпеченість, ієрархічний рівень відкритого простору в міському середовищі, вплив історико-культурного потенціалу і дизайн-коду та можливості їх реалізації. Внутрішні фактори можна поділити на структурно-композиційні, функціональні, естетичні та екологічні.

В результаті формується єдина складна міська підсистема відкритих громадських просторів, ієрархічно організованих, багатофункціональних, зорієнтованих на характер і дизайн-код навколишнього міського середовища, що можуть розглядатися як відправні елементи – аттрактори перспективного міського розвитку в умовах зміни технологічних епох.

Література

- [1] Нікулін Д.В., Ахундов М.Д., Баженов Л.Б., Касавін І.Т., Бернштейн В.Л.. Простір. Гуманітарний портал: Концепти. Центр гуманітарних технологій. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/6948> (дата звернення: 20.05.2020).
- [2] Арентс Х. *Vita activa*, або Про діяльне життя / Пер. з нем. та англ. В. В. Бібіхіна; За ред. Носова. Д.М. СПб: Алетейя, 2000 437 с.
- [3] Абайдулова Д.А., Куспангалієв Б.У., Мусабасєва В.А. Відкриті міські простори через призму співпраці: класифікація та функції громадських міських просторів. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otkrytye-gorodskie-prostranstva-cherez-prizmu-souchavstvuyushchego-proektirovaniya-klassifikatsiya-i-funktsii-obschestvennyh>
- [4] Хабітат III. *Wikipedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Габітат_III
- [5] Дослідницька доповідь з суспільних просторів. Хабітат III дослідні доповіді, 2015. URL: https://habitat3.org/wp-content/uploads/11-Habitat-III-Issue-Paper-11_Public-Space_rus-AI_fin.pdf
- [6] Стризо А.Л. Деурбанізація сучасного суспільства: природа, специфіка, ризики. *Logos et Praxis*. 2017. №1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/deurbanizatsiya-sovremennogo-obschestva-priroda-spetsifika-riski>
- [7] Пирогов С.В. Конспект лекцій з курсу соціологія міста, 2003. URL: https://lawbooks.news/sotsiologiya_910_911/konspekt-lektsiy.html
- [8] Плохов Ю., Фесенко Д. "Акупунктура міста" - етап становлення. Архітектурний вісник. 2010. № 2 (113). С. 46-51.
- [9] Ілляш А.М. Принципи формування багатофункціональних комплексів в структурі «великого міста» (на прикладі міста Харкова): дис. канд. архіт.:18.00.01. Харків, 2015. 180 с.
- [10] Сурмін Ю.П. Теорія систем та системний аналіз. Навч. допомога. Київ: МАУП, 2003. 368. URL: <https://victor-safronov.ru/systems-analysis/lectures/surmin/27.html>
- [11] Пивоваров Ю.Л. Основи геоурбаністики: Урбанізація та міські системи: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. М.: ВЛАДОС, 1999. 232 с.
- [12] Дизайн-код. URL: <https://sher.media/kak-dizajn-kod-kontroliruet-estetiku-goroda/>

- [13] Зозуля В.С. Екологічний комфорт та суспільні простори. Урбаністика. 2020. №3. С.75-90. DOI: 10.7256/2310-8673.2020.3.31732. URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=31732
- [14] Сергеева О.С., Лазарева О.М. Комфортне міське середовище як визначальний чинник розвитку мегаполісів. Управлінський консультування. 2018. №11 (119). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/komfortnaya-gorodskaya-sreda-kak-opredelyayuschiy-faktor-razvitiya-megapolisov>

References

- [1] Nikulin D.V., Akhundov M.D., Bazhenov L.B., Kasavin I.T. and Bernstein V.L. Prostranstvo. Gumanitarnyy portal: Kontsepty [Space. Humanitarian Portal: Concepts]. *Tsentr гуманітарних технологій*. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/6948> (date of completion: 05/20/2020).
- [2] Bibikhin V.V. (2000). Vita activa, or ili o deyatel'noy zhizni [Vita activa, or On active life] (Arendt X. Trans. in Eng.). St. Petersburg: Aleteyya, 2000. 437.
- [3] Abaydulova D.A., Kuspangaliev B.U., Musabayeva V.A. Otkrytye gorodskie prostranstva cherez prizmu souchastvuyushchego proyektirovaniya: klassifikatsiya i funktsii gorodskikh prostranstv [Open urban spaces through the prism of participatory design: classification and functions of public urban spaces]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otkrytye-gorodskie-prostranstva-cherez-prizmu-souchastvuyushchego-proektirovaniya-klassifikatsiya-i-funktsii-obshchestvennyh>.
- [4] Habitat III. Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Habitat_III (in Ukrainian)
- [5] Issledovatel'skiy doklad po obshchestvennym prostranstvam. Khabitat III issledovatel'skiye doklady [Research report on public spaces. Habitat III Research reports]. URL: https://habitat3.org/wp-content/uploads/11-Habitat-III-Issue-Paper-11_Public-Space_eng-AI_fin.pdf.
- [6] Strizoe A.L. (2017) Deurbanyzatsyya suchasnoho suspil'stva: pryroda, spetsyfika, ryzyky [De-urbanization of modern society: nature, specifics, risks]. Logos et Praxis, 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/deurbanizatsiya-sovremennogo-obshchestva-priroda-spetsifika-riski>.
- [7] Pirogov S.V. (2003). Konspekt lektsiy po kursu sotsiologii goroda [Lecture notes on the course of urban sociology]. URL: https://lawbooks.news/sotsiologiya_910_911/konspekt-lektsiy.html.
- [8] Plokhov Yu., Fesenko D. (2010). «Akupunktura goroda» – etap stanovleniya. ["Acupuncture of the city" - the stage of formation]. *Arkhiturnyy vestnik*, 2 (113). 46-51.
- [9] Ilyash A.M. (2015) Pryntsyipy formuvannya bahatofunktsional'nykh kompleksiv v strukturi «velykoho mista» (na prykladi mista Kharkova) [Principles of the formation of rich functional complexes in the structure of the “great city” (on the example of the city of Kharkov)] Kandydats'ka dysertatsiia [Candidate's dissertation] Kharkiv, KhNUCEA (in Ukrainian)
- [10] Surmin Yu.P. (2003). Teoriya sistem i sistemnyy analiz [Theory of systems and system analysis]. Kyiv: MAUP, 368. URL: <https://victor-safronov.ru/systems-analysis/lectures/surmin/27.html>.
- [11] Pivovarov Yu.L. (1999) Osnovy geourbanistiki: Urbanizatsiya i gorodskie sistemy: Uchebnoye posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. obrazovaniya [Fundamentals of geourban

- studies: Urbanization and urban systems: Textbook for students. higher education]. M.: VLADOS. 232.
- [12] Dyzayn-kod [Design code]. URL: <https://sher.media/kak-dizajn-kod-kontroliruet-estetiku-goroda/>.
- [13] Zozulya V.S. (2020) Ekologicheskiy komfort i obshchestvennyye prostranstva [Ecological comfort and community space]. *Urbanistika*, 3. 75-90. DOI: 10.7256/2310-8673.2020.3.31732 URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=31732 .
- [14] Sergeeva O.E., Lazareva E.N. (2018) Komfortnaya gorodskaya sreda kak opredelyayushchiy faktor razvitiya megapolisov. [Comfortable city center as the primary factor in the development of megacities] *Upravlencheskoye konsul'tirovaniye*, 11 (119), 166-173. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/komfortnaya-gorodskaya-sreda-kak-opredelyayushchiy-faktor-razvitiya-megapolisov> .

FORMATION OF OPEN PUBLIC SPACES AS A MEANS OF IMPROVING THE POST-INDUSTRIAL URBAN ENVIRONMENT

¹I.V. Ladygina,

irina.lad.irina2017@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8370-5783
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Ukraine

¹A.O. Rudenko,

alinarudenko75@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5416-7306
¹O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

Abstract. As a result of the study of concepts, the legality of the definition of open public spaces in the structure of the city, as some subsystem that includes architectural and urban planning, design, engineering and transport elements, is socially oriented and aimed at creating a comfortable, accessible, aesthetically attractive and ecologically safe environment.

It has been established that open public spaces are getting a second lease of life today - they are becoming unique centers of attraction and communication, combining aesthetics, functional richness and meeting the social needs of society.

Abroad, there is already some experience of creating new or restoring existing open public spaces in order to overcome depressive processes in the urban environment as a legacy of the industrial period. In Ukraine, in turn, where the first manifestations of the change of technological eras in the early 1990s coincided with the establishment of independence and the transition to market relations, the degradation of urban areas was felt quite acutely.

In such conditions, there is a need to prevent the further deepening of destructive tendencies in the development of the urban environment. In our country, where urban territories were also destroyed as a result of military operations, their restoration becomes quite urgent and stimulates the search for new approaches to solving this problem.

In such conditions, the further formation of open urban spaces is considered as an opportunity to create a subsystem of the primary elements of attraction - open public spaces - multifunctional, with a developed transport and pedestrian infrastructure, aesthetically attractive, ecologically safe, capable of ensuring the activation of the socio-cultural life of citizens.

Keywords: modern global stage of urbanization, urban system, urban environment, open public spaces, elements of landscape design.